

وحدت یعنی به‌هم پیوستن اجزائی متجانس؛ ولی از هم‌گسسته و تشکیل ساختاری یک‌دست و قدرتمند جهت مواجهه با ساخت‌های ناهمگون و آسیب‌زا؛ بنابراین تجانس و همگونی، در زمره مؤلفه‌های وحدت به‌شمار می‌آید؛ اما تماسک و جذب و انجذاب این اجزای از هم‌گسسته در گروی وجود عنصر مهم دیگری به‌نام «مقاومت» است. بدون مقاومت، پیوستگی اجزائی که از دور و نزدیک در کنار هم گرد آمده‌اند، چندان نخواهد پایید. مقاومت همچون شیرازه‌ای قوی،

کتاب وحدت را از پاشیدگی و پراکندگی مصون می‌دارد.

در برابر سیاست نامیمون «تفرقه بینداز و حکومت کن»، این مؤلفه مقاومت است که حقیقت وحدت را از گزند موربانه‌های تفرقه در امان نگاه می‌دارد. هر گروه و ملتی، برای دستیابی به اهداف بلند خویش، نیازمند مقاومت و پایدردی است. قرآن کریم بر صبر و مقاومت تأکید بسیار فرموده است؛ از جمله آنجا که به پیامبر گرامی ﷺ می‌فرماید: *﴿فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ﴾*؛ همان‌گونه که به تو فرمان داده‌ایم، بر این دین، پایداری کن. کسانی هم که از شرک، توبه کرده و همراه تو ایمان آورده‌اند، باید در این مسیر پایداری کنند. مبدا دست از مقاومت بردارید و طغیان کنید و از بندگی خدا منحرف شوید که او به کارهای شما بیناست و در صورت عقب نشینی، شما را مؤاخذه خواهد کرد.

این مقاومت است که وحدت را به عاملی بازدارنده در برابر ناگواری‌ها و دشمنی‌ها بدل می‌کند و از دیگر سو، این سستی و کاهلی است که نیروی بی‌کران نهفته در وحدت را در چشم برهم‌زدنی دود می‌کند و در بهروت خواری و سرسپردگی می‌پراکند. در مقابل اما، مقاومت یکپارچه در برابر دشمنان به برتری و غلبه مؤمنان می‌انجامد؛ چنانکه خدای متعال، مؤمنان استوار را بدان بشارت داده است: *﴿فَلَا تَهِنُوا وَتَدْعُوا إِلَى السَّلَامِ وَأَنْتُمْ الْكَافِرُونَ وَاللَّهُ مَعَكُمْ وَلَنْ يَتَرَكَمُ أَعْمَالَكُمْ﴾*؛ «مبادا در مبارزه کوتاهی کنید و به دشمن پیشنهاد سازش دهید. شما بالآخر؛ چون خدا با شماست و مطمئن باشید، نتیجه مقاومت را بی‌کم و کاست به شما می‌دهد. به فرموده مراد پامردان، علی ؑ، جایگاه‌های فرازمند جز در سایه مقاومت و شکیبایی فرادست نمی‌آید؛ *«بِالصَّبْرِ تُدْرِكُ مَعَالِيَ الْأُمُورِ»* ارزش‌ها و مقام‌های عالی در پرتو صبر و مقاومت، به دست می‌آید.

بی‌تردید، مقاومت هزینه‌بر است و جز باورمندان راست‌اندیش، حاضر به پرداخت بهای آن نیستند و آنان که نان به‌نرخ روز می‌خورند و خود را چون پر کاهی به طوفان حوادث سپرده و یا چون تخته پاره‌ای، به امواج پدیدآمده از دگرگونی‌های روزگار تن می‌سپارند، حاضر به پرداخت این بهای نیستند؛ اما غافلند از آنکه هویت انسانی خویش را در گروی ناپایداری خویش می‌نهند و گوهر کرامت خویش را به رایگان در اختیار دشمنانی قرار می‌دهند که بر محور باطل خویش یکپارچه و در نگاهبانی از آن پایدارند.

در طول تاریخ اسلام و این مرز و بوم اهورایی، درخت وحدت از جویبار همیشه جاری و ساری مقاومت سیراب گشته است. در این جویبار، خون پاک شهیدانی جاری است که به‌بهای جان خویش، این شجره مبارک را آبیاری و میوه‌های تر و شیرین ر آن را در دامن مردمان آزاده نهاده‌اند؛ اما بدخواهان و تنگ نظران نیز یکبار نشسته و همواره تیر دشمنی را در کوره کینه گذاخته و با پتک تفرقه بر پیکر این شجره مبارکه ضربه‌های سهمناک می‌زنند. اگر این درخت مبارک، این ضربه‌ها را به جان خریده و در برابر تطمیع‌ها و تهدیدها مقاومت ورزد، دیگر هیچ تیری بر پیکر تنومند آن کارگر نخواهد افتاد.

معاون پژوهش جامعة المصطفی، هفته

پژوهش را آیینه تمام‌نما و ویتربی از رویکردهای دانشی یک مجموعه توصیف و ابراز کرد؛ جامعة المصطفی به‌عنوان مرکز علمی و آکادمیک در کنار فعالیت‌های آموزشی، با راه‌اندازی گروه‌های علمی تربیتی، سه بعد آموزشی، پژوهشی و تربیتی را با هم مزوج نموده است.

حجت‌الاسلام والمسلمین عبادی معاون پژوهش جامعة المصطفی در گفت‌وگو با خبرنگارگری حوزه، به شاخصه‌های هفته پژوهش در جامعة المصطفی و اهمیت آن اشاره کرد و گفت: جامعة المصطفی العالمیه از ماه‌های گذشته در صدد برنامه‌ریزی برای هرچه باشکوه‌تر برگزار شدن هفته پژوهش ناظر به تجربیات ارزشمند و بازخوردگیری نقاط قوت و ضعف‌هاست تا دستاوردهای پژوهشی المصطفی در عرصه‌های مختلف حوزه پژوهش را به منصفه ظهور برسانیم. وی بر حضور و مشارکت تمام مراکز و مجموعه‌های پژوهشی المصطفی در برپایی هرچه باشکوه‌تر برنامه‌های هفته پژوهش اشاره و ابراز کرد: امیدواریم ضمن هم‌افزایی‌های دانشی و آشنایی با ظرفیت‌ها، بتوانیم دستاوردهای فاخری را در عرصه پژوهش رقم بزنیم.

حجت‌الاسلام والمسلمین عبادی، با بیان اینکه نمایشگاه متمرکز دستاوردهای پژوهشی المصطفی از ۲۶آذر در مجتمع جامع امام خمینی ﷺ برپا شده است، افزود: در سیاست

• پاسخ امام خمینی به تسلیت‌نامه آیت‌الله مصباح در ماجرای شهادت آیت‌الله سیدمصطفی خمینی

بعد از شهادت آیت‌الله سیدمصطفی خمینی ﷺ، سیل تلگراف‌ها و تسلیت‌نامه‌های جمعی و فردی به سمت نجف اشرف سرازیر شد. این اتفاق در کنار برگزاری مراسمات بزرگداشت، علاوه بر ابراز همدردی، کارکرد سیاسی نیز داشت و نشانه‌ای از بیعت با امام ﷺ و همراهی با نهضت ایشان نیز تلقی می‌شد. مسأله تأمل‌برانگیز در این میان، آن‌که نام آیت‌الله مصباح ﷺ در میان تسلیت‌نامه‌های جمعی، به چشم نمی‌خورد. این مسئله تا پیش از این، یکی از ابهامات تاریخی بود که برای نخستین‌بار در کتاب «عمار انقلاب» به‌تفصیل بدان پرداخته می‌شود.

ماجزا از این قرار است که آیت‌الله مصباح پیام تسلیت فضلالی حوزه قم را امضا می‌کند؛ اما یکی از بانیان تجسیم امضاها، نام ایشان را خط می‌زند. بعد از این، ایشان تسلیت‌نامه‌ای خصوصی و انفرادی به امام می‌نویسند و امام به این عرض تسلیت پاسخ می‌دهند. دست‌خط مبارک امام خمینی ﷺ در پاسخ به آیت‌الله مصباح برای نخستین‌بار در این مجموعه منتشر می‌گردد.

در گفت‌وگوی نگارنده کتاب «عمار انقلاب» با حجت‌الاسلام والمسلمین علی مصباح، جزئیات جالبی از این ماجرا به دست آمد. ایشان در این‌باره چنین می‌گویند: «پیام‌های تسلیتی از طرف علما و طلاب و حوزه امضا می‌کردند و پیام تسلیتی را آورده بودند خدمت آیت‌الله مصباح و ایشان آن را امضاء کرده بودند؛ اما بعد شنیدم یکی از کسانی که دست‌اندرکار جمع‌آوری امضاء بود، امضای ایشان را خط زده بود! من پرس‌وجو نکردم، جهش چی بود؛ [اما] بعد از آن، آیت‌الله مصباح ﷺ یک تسلیت جداگانه‌ای نوشته و داده بودند کسی که به عراق می‌رفته، خدمت امام ببرد. یادم نیست آن فرد که پیام را برد چه کسی بود؛ اما بعد، جواب امام و دست‌خط‌شان را دیدم، در جواب تسلیتی که داده بودند.^۱

آقای سیدصادق شمس‌الدین واعظ از دوستان دوران طلبگی آیت‌الله مصباح ﷺ در خاطرات خود به تقدیم تسلیت‌نامه آیت‌الله مصباح به امام خمینی ﷺ اشاره کرده، چنین می‌گوید:

«در سال ۱۳۹۸ ه.ق. بنده به عتبات مشرف شدم که سال آخر تبعید ایشان(امام) بود. نجف اشرف مشرف شدم. نیمه شعبان در حرم اباعبدهالله ﷺ ساعت نه صبح امام را دیدم که بعد از زیارت برای نماز زیارت به قسمت بالاسر آمدند؛ جا نبود من جای خود را تقدیم کردم؛ یک رکعت ایستاده و یک رکعت نشسته خواندند و سپس از من احوال‌پرسی نمودند. وقت گرفتم و پس از ساعتی به منزل امام در کربلا که یک مرید کوچنی در اختیارشان گذاشته بود، رفتم. نامه تسلیت آیت‌الله مصباح یزدی ﷺ را در فقدان و رحلت مرحوم آیت‌الله حاج‌آقا مصطفی ﷺ

• تقدیم کردم و ایشان از اوضاع و احوال جوابا شدند و خبرها را تقدیم نمودم.^۲

• متن دست‌خط مبارک امام خمینی ﷺ در پاسخ به تسلیت‌نامه آیت‌الله مصباح، به‌قرار ذیل است:

خدمت جناب مستطاب عمادالاعلام وثقة الاسلام آقای شیخ محمدتقی مصباح یزدی دامت افاضاته!

۲ محرم ۹۸ [برابر با ۲۲ آذر ۱۳۵۶]

بسمه تعالی

پس از اهداء سلام و تحیت؛ مرقوم شریف که حاکی از سلامت مزاج محترم و حاوی تفقد در این حادثه بود، موجب تشکر گردید.

سلامت و توفیق جناب‌عالی را از خدای تعالی خواستار، امید است در این راه خطرناک، با سلامت نفس و خدمت به اسلام و مسلمین، عبور کنیم.

والسلام علیکم/روح‌الله الموسوی الخمینی

کتاب «عمار انقلاب» شامل هشت فصل و بخش ضmann است. پیش از آغاز فصل نخست، «پیشینه پژوهش» و «گاه‌شمار زندگانی آیت‌الله مصباح از تولد تا ارتحال» درج شده است که شامل مروری اجمالی بر زندگانی پرحادثه و خدمات گسترده ایشان است. نظر بر این‌که نخستین‌بار چنین مطلبی منتشر می‌شود، امید است در بازشناسی سیر زندگانی و فعالیت‌های علامه مصباح ﷺ راه‌گشای پژوهش‌های بعدی باشد.

فصل اول، تحولات زندگانی مرحوم علامه از تولد تا زمان سکونت در قم را در بر می‌گیرد؛ کلیاتی از موقعیت خانوادگی، دوران کودکی، تحصیلات مکتبی و حوزوی در یزد، هجرت به نجف برای تحصیل و بازگشت به ایران و ورود به قم برای ادامه تحصیل، در این فصل آمده است. ضمناً در این فصل، به معرفی اساتید، برخی فعالیت‌های پژوهشی اولیه ایشان و همچنین جریانات سیاسی حاکم بر کشور نیز، به اجمال پرداخته شده است.

فصل دوم، به‌نوعی پیش‌درآمد فعالیت‌های علمی- فرهنگی علامه مصباح ﷺ است که به مرور تکاپوهای ایشان در جهت اصلاحات ساختاری حوزه در دوران زعامت آیت‌الله‌العظمی بروجردی ﷺ و بعد از آن و نیز به مرور تحولات بعد از رحلت ایشان و روایت تلاش‌های آیت‌الله مصباح ﷺ در ترویج مرجعیت امام خمینی ﷺ و فراگیری علوم جدید می‌پردازد.

فصل سوم، به مبارزات سیاسی ایشان در کنار فعالیت‌های علمی و فرهنگی می‌پردازد. در این فصل، به برخی فعالیت‌های فکری-سیاسی خاص از جمله تشکیل «گروه ولایت» جهت مطالعه پیرامون ابعاد مختلف «حکومت اسلامی»، ارتباط با هیأت‌های مؤتلفه، چاپ، توزیع و امضای اعلامیه‌ها و بیانیه‌های اعتراضی در دفاع از امام خمینی ﷺ اشاره شده است. در بخش پایانی این فصل، به مرور تجارب تشکیلاتی آیت‌الله مصباح از جمله

سندی تازه‌یاب از رابطه متقابل امام خمینی

وآیت‌الله مصباح رحمة‌الله علیه در دوران مبارزه

در آستانه سالگردارتحال علامه محمدتقی مصباح یزدی ﷺ، سندی تاریخی از رابطه صمیمانه ایشان باامام خمینی ﷺ در معرض انتشار قرار می‌گیرد که برای نخستین‌بار در کتاب «عمار انقلاب» آمده است. کتاب مذکور «حیات‌نامه فکری و سیاسی علامه مصباح یزدی ﷺ» از تولد تا پیروزی انقلاب اسلامی؛ یعنی از سال ۱۳۱۳ تا ۱۳۵۷ است که در هشت فصل و بخش ضmann و در ۸۲۴ صفحه وزیری از سوی بنیاد تاریخ‌پژوهی و دانش‌نامه انقلاب اسلامی سامان یافته است. این اثر بر پایه برخی اسناد و خاطرات دست‌اول، انتشار یافته و جز در موارد ضروری، از تحلیل و قلم‌فرسایی خودداری شده است تا مخاطب از دریچه منابع دست‌اول، به مرور زندگی و زمانه علامه مصباح یزدی ﷺ بپردازد. از این جهت، این کتاب می‌تواند منبعی برای تولید آثار تفصیلی و تحلیلی بعدی قرار گیرد. در عین حال به‌جهت تکمیل مباحث و روشن نمودن نکات مبهم در تاریخ زندگی علامه مصباح یزدی سعی شده، با انجام مصاحبه‌های جدید با برخی چهره‌های مطلع، بر غنای این مجموعه افزوده شود که از آن جمله می‌توان، به مصاحبه با آیات حجج اسلام رضا استادی، محمود رجبی، غلامرضا فیاضی، سیدحمید روحانی، مسعودی خمینی، حسن منفرد، علی مصباح و... اشاره کرد.

شکل‌گیری گروه سبزی یازده نفره پرداخته شده است.
در فصل چهارم، ضمن پرداختن به برخی اسناد و خاطرات مهم و خواندنی پیرامون فعالیت‌های سیاسی آیت‌الله مصباح، به فعالیت‌های فکری و تولیدات علمی ایشان، به‌طور خاص اشاره شده است؛ از نشریه مکتب تشیع و سالنامه مکتب جعفری تا همکاری در نشریه بعثت و نهایتاً انتشار نشریه مخفی «انتقام» که شاه‌بیت فعالیت‌های مطبوعاتی ایشان در ابتدای دهه چهل است.
در فصل پنجم، به فعالیت‌های سیاسی و مبارزاتی ایشان در دوران خفقان بعد از تبعید امام خمینی ﷺ، اشاراتی شده و ضمن مرور برخی اتفاقات دوران زندگانی مخفی چندین ماهه مرحوم علامه، به دستگیری و مواجهه زیرکانه ایشان با بازجویی‌های ساواک و نهایتاً ناکام ماندن ساواک در کشف فعالیت‌های انقلابی مخفی و اثبات فعالیت‌های سیاسی مخالف رژیم، پرداخته شده است.

فصل ششم، به حضور ایشان در سنگر کادرسازی و مربزبانی عقیدتی متمرکز است. از فعالیت در شورای مدیریت مدرسه خفانی، تا تأسیس بخش آموزش «مؤسسه در راه حق» همچنین مبارزه با جریان‌های التقاطی و نقد آثار دکتر شریعتی، موضع‌گیری در برابر نهضت آزادی، سازمان مجاهدین خلق (گروهک منافقین)، گروهک فرقان، حبیب‌الله آشوری، جریان سیدمهدی هاشمی و نحوه انحرافی انجمن حجتیبه را شامل می‌شود.

فصل هفتم، به نقش آفرینی سیاسی و مبارزاتی ایشان در دهه پنجاه اشاره دارد و به نکته‌ها و تاکنفته‌های جالبی می‌پردازد. در این فصل ضمن مرور اسناد مرتبط با حضور حساب‌شده آیت‌الله مصباح ﷺ در عرصه‌های سیاسی در ماه‌های منتهی به پیروزی انقلاب اسلاری، برای نخستین‌بار به‌طور جامع و تفصیلی و مستند، به برخی شهات پیرامون کارنامه سیاسی ایشان پاسخ داده شده است.

فصل هشتم و پایانی این اثر، به بازخوانی مجموعه‌ای از بیانات مقام معظم رهبری پیرامون شخصیت و کارنامه علامه مصباح یزدی ﷺ اختصاص یافته و نگاهی جامع و جدید پیرامون یک عمر مجاهدت فکری، فرهنگی و سیاسی ایشان به خوانندگان ارجمند ارائه خواهد داد. علاقه‌مندان برای تهیه کتاب، به‌نشانی ذیل مراجعه نمایند: تهران، خیابان دیباجی جنوبی، خیابان شهید تسلیمی، کوچه زاور، کوچه گل (سمت راست)، کوچه دادآفرین، پلاک ۶، تلفن ۲۲۵۷۹۱۹۲-۰۲۱. تلفن دفتر قم: ۳۲۳۱-۳۲۹۰۴۲۵.

.....
پی‌نوشت‌ها

- مصاحبه سهراب مقدمی شهیدانی، با حجت‌الاسلام والمسلمین علی مصباح، ۱۴۰۰/۹/۱۸. آرشیبونیاد تاریخ‌پژوهی و دانشنامه انقلاب اسلامی؛
- یادها،۲، صفحه دل: مطالب و خاطراتی از شاگردان حضرت امام خمینی ﷺ، ج ۲، ص ۱۰۰.

روحانی شهیدیدالله عیسی‌نیا

شهیدی سرفراز از خطه مازندران که اول در جبهه خودسازی حضور یافت و بعد در جبهه خارجی به فیض شهادت رسید. در آخرین صبح زندگی‌اش به هم‌زمانش، گفت: دیشب خواب رفتن و جدایی را دیدم. نشانه‌هایی از عظمت و بزرگی در رفتار و کلامش هویدا بود. در وصیتش نوشت: مادر جان! دفعه آخر که به جبهه می‌رفتم، به ذهن دارم آن قرآن به دست گرفتن را که ان‌شاءالله همان قرآن، شافع گناهکاران قرار بگیرد.

• تولد و تحصیل

طلبه شهید دیدالله عیسی‌نیا سال ۱۳۴۶ در یکی از روستاهای شهرستان قائمشهر و در میان خانواده‌ای متدین و انقلابی متولد شد. خودش در وصیت‌نامه در خطاب به پدرش می‌نویسد: بسیار خوشحالم‌که زیر دست پدری تربیت شدم که آشنا به قرآن و اسلام بوده و هست. دوره راهنمایی را می‌خواند که به‌دلیل فطرت پاک و تعلیمات خانواده، مرغ جانش هوای پرواز در مکتب امام صادق ﷺ را نمود. او مستقیم به حوزه بزرگ قم آمد و در جوار مضجع نورانی صبح دختر امام کاظم ﷺ به تحصیل علم و تقوا مشغول شد.

• مروج فرهنگ اسلامی

این شهید بزرگوار، هرگاه فرصت می‌یافت، جهت تبلیغ به روستایش می‌رفت. کلاس‌های احکام و معارف دینی برپا کرده بود و با آن کلام نافذ و اخلاق نکویش توانست، حدود ۱۰۰ نفر از جوانان زادگاهش را دور هم جمع نماید.

• آخرین حضور

چنانچه در وصیت‌نامه‌اش می‌گوید، چندین بار به مناطق جنگی اعزام شده بود. در آخرین اعزامش بوی شهادت می داد و خودش در آخرین صبح سعادت گفته بود که دیشب خواب رفتن و جدایی را دیدم.

عاقبت دیدالله در سال ۱۳۶۵ در منطقه شلمچه درحالی‌که عمامه به‌سر و لباس رزم بر تن داشت، در اثر انفجار گلوله خمیاره با فرق شکافته و بدنی خونین به شهادت رسید و جاودانه تاریخ گشت.

پیکر پاک شهید پس از تشییع باشکوه در زادگاهش دفن شد.

• فرازی از دست‌نوشته شهید

ما همه باید در جهت حفظ حرمت خون شهیدان بکوشیم. ما زندگان در قبال آنان مسئولیم. عزیزانی که در سنگر مدارس مشغول تحصیل هستید، توجه داشته باشید که علمتان ارزش ندارد؛ مگر زمانی‌که با تقوا توأم باشد.

آشنا می‌شوند.

وی در توصیه‌ای به پژوهشگران جامعة المصطفی، با بیان اینکه پژوهشگران و طلاب المصطفی نباید از خلاقیت‌های فردی غافل بوده، آن را فدای بروکراسی‌های پژوهشی نمایند، اظهار کرد: معاونت پژوهش جامعة المصطفی به‌منظور تسهیل رویکردهای پژوهشی تا جایی که ممکن باشد، انعطاف لازم را در بازبینی آیین‌نامه‌ها دنبال می‌کند.

حجت‌الاسلام والمسلمین عبادی افزود: معاونت پژوهش جامعة المصطفی در زمینه برگزاری نشست‌های علمی، برپایی کرسی‌های علمی ترویجی با تفویض قوانین و مسئولیت‌ها، دست پژوهشگران عزیز را باز گذاشته تا در مسیر عملیاتی‌سازی سیاست‌گذاری‌ها و جهت‌گیری‌های کلان پژوهشی، نقش‌آفرینی داشته باشند.

معاون پژوهش جامعة المصطفی در بخش پایانی سخنان خود، تقویت و تشویق مدارس پیوسته برای نقش‌آفرینی در عرصه پژوهش را از رویکردهای مهم معاونت پژوهش جامعة المصطفی توصیف و اذعان کرد: تقویت منابع پژوهشی دوره‌های آموزشی و رشته‌های ارائه شده مدارس، بسیار ضروری است و در نمایشگاه متمرکز دستاوردهای پژوهشی المصطفی، غرفه‌های مناسبی برای ارائه دستاوردهای پژوهشی مدارس پیوسته پیش‌بینی شده است.